

ΚΦΕ 60

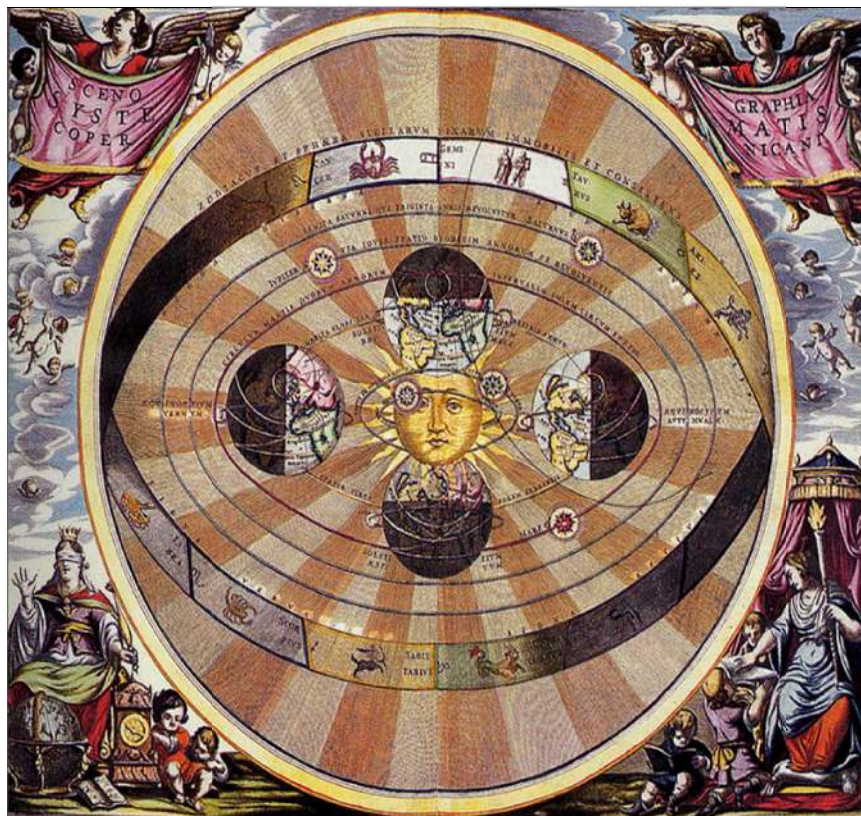
ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2014-2015

Δημήτριος Κολιόπουλος

1^η ΕΡΓΑΣΙΑ

“Θρησκευτική Μεταρρύθμιση”
“Η Δίκη του Γαλιλαίου”

Αναστάσιος Νέζης

ΑΜ: 81717

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα	σελ. 2
Θέμα 1 ^ο : “Θρησκευτική Μεταρρύθμιση”	σελ. 3
Βιβλιογραφία 1 ^{ου} θέματος	σελ. 6
Θέμα 2 ^ο : “Η Δίκη του Γαλιλαίου”	σελ. 7
Βιβλιογραφία 2 ^{ου} θέματος	σελ. 11

1^ο Θέμα: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ**ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ**
ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το 1517 συνέβη μια πολύ σημαντική, για την μετέπειτα εξέλιξη της Ευρώπης, σειρά αλλαγών στην Εκκλησία, γνωστή ως *Μεταρρύθμιση*. Ήταν μια προσωπική (του Λούθηρου) αλλά και θεολογική – ιδεολογική αντιπαράθεση, που προκάλεσε τελικά τη διάσπαση της Ρωμαιοκαθολικής ενότητας σε διάφορες κοινότητες. Οι αλλαγές αυτές στο σύστημα της Καθολικής Εκκλησίας και στο θεσμό του πάπα αποτελούσαν μια απαίτηση χρόνων με προδρόμους τους Έρασμο, St. Francis, P. Waldo, J. Huss, J. Wycliffe ασκούσαν κριτική κυρίως στην ηθική αξιοπιστία της.

Δύο ήταν τα βασικά αίτια της γέννησης, επικράτησης και διάδοσης της Μεταρρύθμισης. Το πρώτο, θρησκευτικής φύσεως αφορούσε στη διαφθορά της ηγεσίας της Εκκλησίας και στη διοικητική της ανεπάρκεια. Το δεύτερο, πολιτικής φύσεως αφορούσε στην ευκαιρία που έβλεπαν οι πολιτικοί άρχοντες για ανεξαρτησία από την πολιτικοοικονομική εξουσία του παπισμού [ΔΟΜΗ].

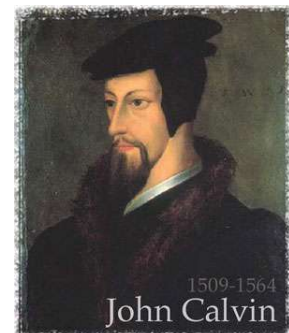
Στις 31/10/1517 λοιπόν, ο γερμανός μοναχός και θεολόγος Μαρτίνος Λούθηρος δημοσιοποιεί “95 θέσεις” που θεωρούνται ο καταστατικός χάρτης του *Μεταρρυθμιστικού Κινήματος*. Καυτηριάζει τη διαφθορά της Εκκλησίας και θεωρεί ότι τα προβλήματα έχουν και θεολογικές ρίζες. Καταγγέλλει ότι η ιεραρχία της Εκκλησίας έχει συνδέσει την απονομή της θείας χάριτος με ένα σύστημα απολαβών και ευνοιών (συγχωροχάρτια). Υποστηρίζει ότι ο πάπας δεν έχει εξουσία στο ζήτημα του Καθατηρίου και τονίζει ότι η Καινή Διαθήκη δεν έχει καθιερωμένο σύστημα επαίνων.

Επιπροσθέτως, κηρύττει την κατάργηση της κοσμικής εξουσίας του πάπα, την ανεξιθρησκία, τον γάμο των κληρικών και την ανεξαρτησία της Γερμανικής Εκκλησίας. Τέλος, αναγνωρίζει μόνο δύο μυστήρια: το *Βάπτισμα* και τη *Θεία Ευχαριστία* [ΠΛΤΕ].

Σύντομα η Μεταρρύθμιση διαδόθηκε σε όλη τη Δυτική Ευρώπη. Συνεχιστές του έργου του Λούθηρου, με αρκετές όμως διαφοροποιήσεις από αυτόν, ήταν ο Ζβίγγλιος στην Ελβετία και ο Καλβίνος που τον διαδέχτηκε μετά τον θάνατό του, μετά από ένοπλη σύγκρουση με Καθολικούς [ΔΟΜΗ].

Και καθώς το Κίνημα της Μεταρρύθμισης βρήκε απήχηση σχεδόν σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, ακόμα και σε υψηλά ιστάμενους στην ίδια την Εκκλησία, αυτή βρέθηκε να

αντιμετωπίσει τη σοβαρότερη ιδεολογική, κοινωνική και πολιτική απειλή από την ίδρυσή της.

Έτσι βλέποντας να συρρικνώνεται επικίνδυνα η θρησκευτική και πολιτική της επιρροή, αντιδρά δυναμικά με ένα σύνολο μέτρων, γνωστά ως *Αντιμεταρρύθμιση*:

- αναδιοργανώνει τον μεσαιωνικό θεσμό της *Ιεράς Εξέτασης* (1545)
- ιδρύει το *Συμβούλιο Λογοκρισίας* στη Ρώμη, που καταρτίζει τον «Πίνακα» (*Index*) με όλα τα “ύποπτα αίρεσης” βιβλία της εποχής, τα οποία και απαγορεύει [BROOKE]
- διοργανώνει τη *Σύνοδο του Τρέντο* (1545-1563) με έργο της την ηθικοπνευματική ανασυγκρότηση και την αποσαφήνιση του καθολικού δόγματος [ΟΕΔΒ.1]
- αποστέλλει *Μισσιονάριους* σε διάφορα μέρη του κόσμου για να προσηλυτίσει Χριστιανούς.

ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΣΤΗΚΕ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Η Μεταρρύθμιση του 16^{ου} αι. και η συνακόλουθη Αντιμεταρρύθμιση επηρέασαν τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια με διάφορους τρόπους. Στα γερμανικά κράτη οι Προτεστάντες ίδρυσαν νέα παν/μια και “κατέλαβαν” παλιά σχολεία. Παράλληλα, πολλά ρωμαιοκαθολικά παν/μια συνέχιζαν να υποστηρίζουν θερμά την σχετιζόμενη με την Καθολική Εκκλησία *παραδοσιακή μάθηση*. Τον 17^ο αι. τόσο τα προτεσταντικά όσο και τα καθολικά παν/μια αφιερώθηκαν υπερβολικά στην υπεράσπιση των *ορθών θρησκευτικών δογμάτων* και ως εκ τούτου αντιδρούσαν σε ό,τι σχετιζόταν με τη νέα επιστήμη που άρχισε να σαρώνει την Ευρώπη. Η νέα γνώση δεν έβρισκε πρόσφορο έδαφος με αποτέλεσμα πολλά παν/μια να γνωρίσουν μια περίοδο παρακμής, αν και εξακολουθούσαν να ιδρύονται νέα σχολεία και παν/μια, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Εδιμβούργου (1583), του Λέιντεν (1575) και του Στρασβούργου (1621).

Το πρώτο σύγχρονο παν/μιο της Ευρώπης, αυτό του Halle, ιδρύθηκε από Λουθηρανούς το 1694. Ήταν το πρώτο που αποκηρύττει κάθε είδους *θρησκευτική ορθοδοξία* για χάρη της αντικειμενικής – ορθολογιστικής έρευνας.

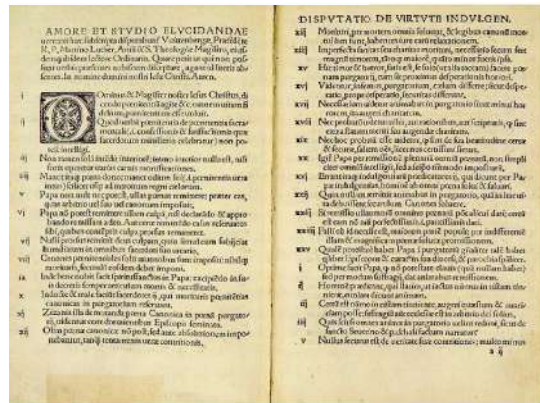
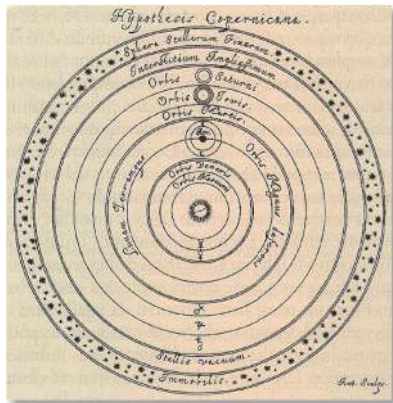
Επιπλέον, τα μαθήματα γίνονται για πρώτη φορά στη γλώσσα του λαού, τα γερμανικά (αντί των λατινικών). Οι καινοτομίες αυτές εγκρίνονται από το παν/μιο του Γκέτιγκεν (1737) και στη συνέχεια από τα περισσότερα γερμανικά και πολλά αμερικανικά παν/μια [BRITANNICA].

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο λουθηρανικό παν/μιο της Βυρτεμβέργης ορισμένα μέρη του Κοπερνίκειου συστήματος έγιναν αποδεκτά ως βελτιωμένα εργαλεία πρόβλεψης της γωνιακής θέσης των πλανητών και πως Λουθηρανοί προωθούν, μέσω τις διδασκαλίας τους και των εκπαιδευτικών τους βιβλίων, τα μαθηματικά του Κοπέρνικου. Επίσης μεταξύ 1543 και 1600 διανοούμενοι προοδευτικοί Καθολικοί και Προτεστάντες προσπαθούν να συμβιβάσουν τη Βίβλο με την Κοπερνίκεια αστρονομία [BROOKE].

ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΣΤΗΚΕ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Η αποδοχή της πιθανότητας μιας παράλληλης πορείας μεταξύ Επιστημονικής Επανάστασης και Θρησκευτικής Μεταρρύθμισης είναι μια υπόθεση που πρέπει να αποδειχθεί. Εξαρτάται και από το βάρος που δίνουν οι διάφοροι ιστορικοί στα γεγονότα. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι όλος ο Προτεσταντισμός ευνοούσε την επιστήμη λόγω της απουσίας μηχανισμού λογοκρισίας, σε αντίθεση με την αυστηρότητα του Ρωμαιοκαθολικισμού (βλέπε Ιερά Εξέταση). Και από την άλλη, υπάρχουν αυτοί που αναφέρουν ότι συγκεκριμένα Προτεσταντικά δόγματα έδωσαν θετικά ερεθίσματα για την επιστημονική έρευνα [BROOKE].

Παρατηρούμε αρκετές ομοιότητες στη Μεταρρύθμιση του Λούθηρου και στην Ηλιοκεντρική Θεωρία του Κοπέρνικου: κάνουν κριτική της κυρίαρχης πρακτικής και ιδεολογίας (ο Λούθηρος στην Καθολική Εκκλησία και ο Κοπέρνικος στο Πτολεμαϊκό σύστημα). Επίσης στηρίζουν αυτά που λένε σε ιδέες του μακρινού παρελθόντος (ο Λούθηρος στην κυριολεκτική ερμηνεία της Βίβλου και ο Κοπέρνικος στη νέα Πυθαγόρεια παράδοση για την κεντρικότητα του ήλιου και την τελειότητα των κινήσεων του Πλάτωνα). Και οι δύο όμως δίστασαν να προχωρήσουν σε ακραίο ριζοσπαστισμό. Τα λεγόμενά τους ήταν κατηγορηματικά από τη μια, συμφιλιωτικά από την άλλη.

Και στα δύο βασικά δόγματα που προέκυψαν από τη Μεταρρύθμιση υπήρξαν υποστηρικτές και πολέμιοι της νέας επιστήμης που τελικά γέννησε την Επιστημονική Επανάσταση: Ο Καθολικός Baer (Ursus), επίσης ο μαθηματικός του βασιλιά Ροδόλφου Β΄, δέχεται εν μέρει τη θεωρία του Κοπέρνικου αναφέροντας ότι οι άλλοι πλανήτες πλην της Γης περιστρέφονται γύρω από τον ήλιο. Η Γη περιστρέφεται απλώς γύρω από τον εαυτό της. Ο Προτεστάντης Kepler θέτει ως έργο του αστρονόμου την αναζήτηση των φυσικών αιτιών. Καταφέρνει να υπερασπίσει τη θεωρία του Κοπέρνικου επιχειρηματολογώντας υπέρ του αστρονομικού ρεαλισμού και με τη βοήθεια της θρησκείας, αφού γι' αυτόν το ηλιοκεντρικό σύμπαν αποτελεί μια έκφραση της Τριαδικής θεολογίας. Αυτόν τον ρεαλισμό των επιχειρημάτων του Kepler τον ασπάζεται και ο Καθολικός Γαλιλαίος. Υπάρχουν βέβαια και Προτεστάντες που απορρίπτουν τη θεωρία του Κοπέρνικου όπως οι Ramus, Hakewill κ.α. [BROOKE].

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1^{ου} Θέματος:

❖ ***Μεγάλο μέρος της απάντησης προέρχεται από το βιβλίο:***

«Ιστορία της Φυσικής και της Χημείας» Γαβρόγλου Κ., ΕΑΠ 2003 (σελ. 60...63)

❖ ***Όσα επιπλέον στοιχεία παρατίθενται είναι από:***

[ΔΟΜΗ] Εγκυκλοπαίδεια «Δομή», Αθήνα 2005, τόμος 18, σελ. 623

[ΠΛτΕ] «Παγκόσμιο Λεξικό των Έργων» Εκδ. Spiritus Mundi, Αθήνα, 1965, τόμος 4, σελ. 1877

[ΟΕΔΒ.1] «Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565 -1815»

Δημητρούκας Ι. κ.α., ΟΕΔΒ, 2010, σελ. 129...135

[BROOKE] «Επιστήμη και Θρησκεία» J. Brooke, ΠΕΚ, 2008, σελ. 107...147

[BRITANNICA] “*Encyclopaedia Britannica*”

[<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/618194/university>]

2^ο Θέμα: Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ

ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΗΚΕ Ο ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ

Η διαμάχη του Γαλιλαίου με την Εκκλησία χρονολογείται πολύ πριν την περίφημη δίκη του 1633. Ήταν μια υπόθεση γεμάτη αλληλοκατηγορίες και εκατέρωθεν συμβιβασμούς, τόσο από την πλευρά της επίσημης Εκκλησίας όσο και από την πλευρά των φυσικών φιλοσόφων της εποχής.

Ξεκινά το 1604 όταν ο Silvestro του απαγγέλει δύο κατηγορίες: την γέννηση τριών τέκνων από τον ανεπίσημο δεσμό του με την Maria Gaspra και την πίστη του στο «δόγμα της Αστρικής Αττιοκρατίας» (ότι κανείς δεν μπορεί να δραπετεύσει από την επιρροή των άστρων). Τελικά η Ιερά Εξέταση (Ι.Ε.) απαλλάσσει τον Γαλιλαίο. Για κάποια περίοδο υποστηρίζεται από τους Μαθηματικούς και όταν παίρνει (από τους Μεδίκους) τον τίτλο του Φιλοσόφου, αρχίζουν να τον πολεμούν οι Φιλόσοφοι [ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟ].

Το 1615 καταγγέλλεται από τον Caccini (κατ' εντολή του Πάπα Παύλου Ε') για την υποστήριξη του Κοπερνίκειου συστήματος. Το 1616 η Ι.Ε. αποφαινεται περί του λάθους του συστήματος αυτού («οι προτάσεις αυτές είναι ανόητες και γελοίες από φιλοσοφικής άποψης» [ΟΕΔΒ.2]) και ξεκινάει η επίσημη διαμάχη με τον Γαλιλαίο.

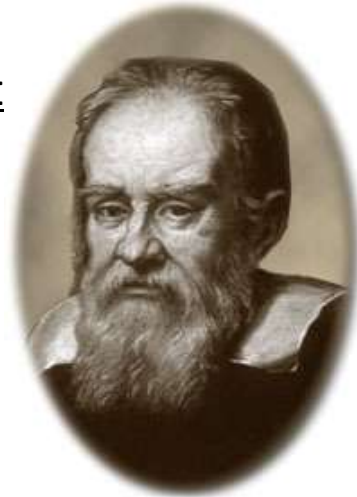

Το Φεβρουάριο του 1616 ο πάπας δίνει εντολή στον καρδινάλιο Bellarmine να πείσει (αναγκάσει;) τον Γαλιλαίο να εγκαταλείψει τις “νέες ιδέες”, προτρέποντάς τον να μην τις πιστεύει αλλά να μπορεί να τις συζητά και να τις διδάσκει. Από ένα ανυπόγραφο κείμενο (μνημόνιο), που έμελλε να αλλάξει την τροπή της δίκης 17 χρόνια αργότερα, πληροφορούμαστε ότι υπήρξε στο σπίτι του Bellarmine συνάντηση μεταξύ αυτού και του Γαλιλαίου υπό την παρουσία του γραμματέα της Ι.Ε. Εκεί, του ανακοινώνονται οι προσταγές του πάπα ενώ ο γραμματέας προσθέτει ότι θα πρέπει να «απέχει εντελώς από τη διδασκαλία και τη υπεράσπιση αυτού του δόγματος και αυτής της άποψης καθώς και από τη συζήτησή της, αλλιώς θα άρχιζαν οι διαδικασίες φυλάκισής του» [ΟΕΔΒ.2].

Ο Γαλιλαίος δέχεται. Σύμφωνα με κάποιους ιστορικούς το έγγραφο ήταν πλαστό. Σύμφωνα με άλλους, απλά ο Bellarmine, θεωρώντας ότι είπε στον Γαλιλαίο (και αυτός δέχτηκε!) αυτά ακριβώς που τον διέταξε ο πάπας και η Ι.Ε., αρνήθηκε να το υπογράψει θεωρώντας το υποτιμητικό. Η Ι.Ε. έχοντας πλήρη εμπιστοσύνη στο πρόσωπό του δεν απαίτησε την παρουσία του γραμματέα της, ο οποίος όμως αυτοπροσκήθηκε...

Την επομένη η Ι.Ε. μένει με την εντύπωση [ΟΕΔΒ.2] ότι οι επιταγές της ικανοποιήθηκαν αφού δεν αναφέρεται από τον Bellarmine τίποτα για το μνημόνιο. Την ίδια εντύπωση έχει και ο Πάπας, αφού ούτε ο Γαλιλαίος στις μετέπειτα συναντήσεις τους του αναφέρει τα περί μνημονίου.

Μετά από αυτά, ο Γαλιλαίος ζητάει και παίρνει από τον Bellarmine ένα γράμμα υποστήριξής του, στο οποίο αναφέρεται ότι συμφώνησε (μη πίστη, αλλά συζήτηση και διδασκαλία) και δεν καταδικάστηκε.

Από το 1616 μέχρι το 1633 μεθοδεύονται τα γεγονότα που οδηγούν τον Γαλιλαίο στο εδώλιο της Ι.Ε.:

- το 1618 η διαμάχη με τον ιησουίτη μοναχό Grassi για τους κομήτες
- αλλάζει ο Πάπας (Ουρβανός Η΄) και ο Γαλιλαίος παίρνει άδεια (το 1628) να γράψει το βιβλίο του: «*Διάλογος περί των δύο κυριότερων κοσμικών συστημάτων, του Πτολεμαϊκού και του Κοπερνίκειου*», το οποίο εκδίδεται το 1630.

Grassi

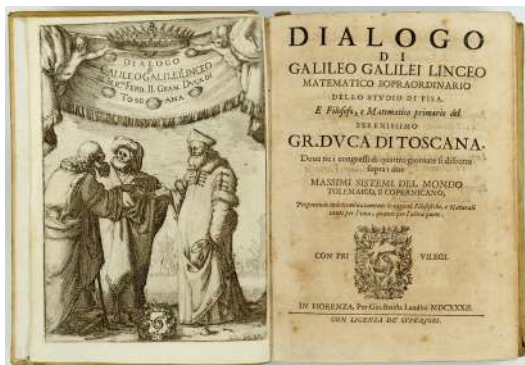
Scheiner

Urban VIII

- το 1630 η διαμάχη με τον Σάινερ για τις ηλιακές κηλίδες ο οποίος πιστεύει ότι η επίθεση που δέχεται στην 3^η μέρα του «*Διαλόγου...*», στηρίζεται σε πληροφορίες από το βιβλίο του.

Γι' αυτό οι γνωρίζοντες τα πράγματα στη Ρώμη διαδίδουν ότι είναι ο Σάινερ που ανασύρει κατά τη δίκη του '33 το «*μνημόνιο του '16*» [DRAKE].

Αλλά ας γυρίσουμε για λίγο στον «*Διάλογο...*». Επιχειρηματολογεί υπέρ του Κοπερνίκειου συστήματος και γράφτηκε σε διαλογική μορφή, διάρκειας τεσσάρων ημερών, μεταξύ τριών (υπαρκτών) προσώπων: το Φίλιππο Σαλβιάτι που υποστηρίζει τις απόψεις του Γαλιλαίου, το Σιμπλίτσιο που υποστηρίζει τις απόψεις του Αριστοτέλη και τον Τζιονβανφραντέσκο Σαγκρέντο που ως αδαής προσπαθεί να αξιολογήσει τα επιχειρήματα κάθε πλευράς.

Η επιλογή των ονομάτων δεν είναι τυχαία: το Σαλβιάτι σημαίνει τη «*σωτηρία*» που φέρνει η νέα επιστήμη και το Σιμπλίτσιο την «*απλοϊκότητα*» της παλιάς.

Ίσως για να δώσει μια επίφαση αμεροληψίας, ο Γαλιλαίος βάζει το παπικό επιχείρημα (του 1623) στα χείλη του Σιμπλίτσιο, που ως εκπρόσωπος του αφελούς κοινού νου, ήταν αποτέλεσμα χλευασμού. Ήταν μια στρατηγική που στράφηκε τελικά εναντίον του με τραγικό τρόπο [BROOKE] [TGP], αφού *ορισμένοι κύκλοι* πείθουν τον πάπα ότι είναι αυτός που προσομοιώνεται ως Σιμπλίτσιο. Και επειδή ο Σιμπλίτσιο είναι «*αφελής*», ο πάπας πείθεται ότι ο Γαλιλαίος θέλησε να τον γελοιοποιήσει. Σε συνδυασμό με τις φήμες που τον ήθελαν πολύ ανεκτικό απέναντι στους αιρετικούς και για να σταματήσει να «*τρέμει η καρέκλα του*», αλλάζει άρδην στάση απέναντι στον (παλιό του φίλο) Γαλιλαίο και κινεί τις διαδικασίες της Ι.Ε.

Η πρώτη μέρα της δίκης (12/4/1633) καταλήγει σε *νομικό αδιέξοδο*. Εμφανίζονται δύο έγγραφα που έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους: Το «*μνημόνιο*», που αν και ανυπόγραφο, υποστηρίζεται από τον πάπα και γίνεται δεκτό και από τον Γαλιλαίο ως πραγματικό και το «*γράμμα*» υποστήριξης του Bellarmine προς τον Γαλιλαίο. Στο πρώτο αναφέρεται ότι ο Γαλιλαίος έπρεπε να μην πιστεύει, να μην συζητά και να μην διδάσκει, ενώ στο δεύτερο ότι έπρεπε απλά να μην πιστεύει (τις «*νέες ιδέες*»). Η κατηγορία επαναδιατυπώνεται: αν δεχόταν ότι παραβίασε το μνημόνιο άθελά του, θα

απέσυραν την κατηγορία του αιρετικού. Ο Γαλιλαίος δέχεται και ζητά μερικές μέρες για να κάνει μια καλή δήλωση.

Τη δεύτερη μέρα (30/4/1633) η διατύπωση του Γαλιλαίου, τον κάνει να αποφύγει την κατηγορία του δόλου (άρα της αίρεσης).

Την τρίτη μέρα (10/5/1633) έχουμε πλήρη ικανοποίηση της Ι.Ε. και το πόρισμά της προς τον πάπα δεν προέβλεπε καμία ποινή.

Ο πάπας όμως δεν ικανοποιείται, διατάσσει εκ νέου ανάκριση (με απειλή βασανιστηρίων) και τελικά μετά τις 21/6/1633 επιβάλλεται στον Γαλιλαίο καταδικαστική απόφαση για «σοβαρότατη υπόνοια» ότι αυτά που πίστευε ήταν αιρετικά. Ζητείται (και γίνεται) πλήρης αποκήρυξη των ιδεών του και του επιβάλλεται κατ' οίκον περιορισμός μέχρι το θάνατό του.

ΤΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕ ΣΤΗΝ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ

Τη 1^η μέρα ενώπιον της Ι.Ε. (12/4/1633) αρνείται τις κατηγορίες λέγοντας ότι το βιβλίο του παρουσιάζει τη θεωρία του Κοπέρνικου ως θεωρία-υπόθεση και όχι ως αλήθεια. Μετά την εμφάνιση του «μνημονίου» (το οποίο και αναγνωρίζει ως αληθές) παρουσιάζει ο ίδιος το γράμμα του Bellarmine, με τις αρχικές προθέσεις του πάπα και της Ι.Ε. του 1616). Τέλος, υποστηρίζει ότι ο «Διάλογος...» δεν αντιτίθεται στην εντολή του μνημονίου. Αντίθετα, προσπαθεί να αποδείξει ότι η θεωρία του Κοπέρνικου είναι αναπόδεικτη.

Κατά την 2^η μέρα (30/4/1633) παρουσιάζεται διαλλακτικότερος λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «ξαναδιαβάζοντας το βιβλίο μου το βρήκα σαν να ήταν ένα άλλο βιβλίο, από άλλον συγγραφέα» και «το λάθος μου ήταν, και το ομολογώ, η ματαιοδοξία, η καθαρή άγνοια και η απροσεξία». Γι' αυτό προτείνει να γραφεί μια πέμπτη ημέρα διορθώνοντας όλα τα προβλήματα [ΟΕΔΒ.2].

Την 3^η μέρα (10/5/1633) επανέρχεται στο γράμμα του Bellarmine για να δικαιολογήσει τη στάση του κατά την 1^ης μέρα. Σ' αυτό αναφέρεται ρητά η σύσταση που του έγινε να μην πιστεύει και όχι να μην διδάσκει ή οτιδήποτε άλλο. Δικαιολογείται επίσης για την

μη ενημέρωση του Ουρβανού για τη εντολή της Ι.Ε. αφού αυτή είχε το ίδιο περιεχόμενο με την απαγόρευση του De Revolutionibus.

Στην 4^η και τελευταία παρουσία του στην Ι.Ε. (21/6/1616) αναφέρει την Κοπερνίκεια θεωρία ως αναμφισβήτητα λανθασμένη και αποδέχεται πλήρως το Πτολεμαϊκό σύστημα. Τελικά γονατίζει και αποκηρύττει «μετά βδελυγμίας» όλο του το έργο.

ΠΩΣ ΚΡΙΝΟΥΜΕ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ

Θεωρώ ότι ο Γαλιλαίος προβλέποντας την επικείμενη επίθεση από τους εκκλησιαστικούς κόλπους, προσπάθησε να περιχαρακώσει τις ιδέες του αρκετά νωρίς, στέλνοντας γράμματα στον Castelli και στην δούκισσα Χριστίνα. Επικαλείται κείμενα του Αγ. Αυγουστίνου για να δείξει ότι δεν αντιτίθεται στη Βίβλο, αλλά υποστηρίζει ότι πρέπει να επαναπροσδιοριστεί ο τρόπος ερμηνείας της σύμφωνα με τις νέες επιστημονικές ανακαλύψεις (αντίγραφα των επιστολών φτάνουν και στα χέρια αντιπάλων του [ΟΕΔΒ.2]). Πάντως λόγω της όλο και διαλλακτικότερης στάσης του στη δίκη του '33 και υπό το πρίσμα των ποινών που μπορούσε να επιβάλλει η Ι.Ε. (από βασανιστήρια μέχρι φυλάκιση ή εκτέλεση) και σε συνδυασμό με την προχωρημένη ηλικία και την βεβαρημένη υγεία του, μπορούμε πλήρως να τον δικαιολογήσουμε. Φυσικά θα θέλαμε έναν ήρωα Γαλιλαίο, που να υπερασπίζεται μέχρι θανάτου την επιστημονική αλήθεια ή έστω στο τέλος να λέει *Errur si Muone*. Ποιος όμως από μας θα το έκανε στη θέση του;...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2^{ου} θέματος:

❖ Το κύριο μέρος της απάντησης προέρχεται από:

«Ιστορία της Φυσικής και της Χημείας» Γαβρόγλου Κ., ΕΑΠ 2003 (σελ. 98...112)

❖ Όσα επιπλέον στοιχεία παρατίθενται είναι από τα βιβλία:

[ΟΕΔΒ.2] «Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας» Αραμπατζής Θ., Γαβρόγλου Κ. κ.α., ΟΕΔΒ 1999 (σελ. 132...139)

[DRAKE] «Γαλιλαίος» Drake S., ΠΕΚ 1993 (σελ. 107...116)

[ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟ] «Γαλιλαίος: Η Μάχη στην Αυγή της Σύγχρονης Επιστήμης» βίντεο του Ιδρύματος Ευγενίδου [<http://www.youtube.com/watch?v=0uw0jtQUHws&feature=c4-overview-vl&list=PLBE51F3804DDCC38C>]

καθώς και απομαγνητοφώνηση αυτού στη διεύθυνση:

<http://www.eugenfound.edu.gr/appdata/documents/diadrastiki%20ekthesi/galileo.pdf> (σελ. 58...65)

[BROOKE] «Επιστήμη και Θρησκεία» J. Brooke, ΠΕΚ, 2008, σελ. 107...147

[TGP] “The Galileo Project” [<http://galileo.rice.edu/gal/urban.html>]